

ALMANYA REHBERLİK BÜLTENİ

berlinem.meb.gov.tr | karlsruhe.meb.gov.tr

Bu sayının konusu:

AKRAN ZORBALIĞI

BU SAYIDAKİLERİ KEŞFEDİN:

Akran Zorbaliğı Nedir?

**Akran Zorbaliğının
Türleri**

**Akran Zorbaliğı Ne
Değildir?**

Akran Zorbaliğı ve Roller

**Akran Zorbaliğı ile İlgili
Yanlışlar**

**Akran Zorbaliğının
Önlemek ve Engellemek
İçin Neler Yapılabilir?**

SUNUŞ

Değerli Veliler,
Sevgili Öğrenciler,

Berlin Eğitim Müşavirliğı ve Karlsruhe Eğitim Ataşeliğı'nin koordinasyonu ile uzman öğretmenlerden oluşan yayın kurulumuz tarafından hazırlanan Almanya Rehberlik Bülteni'nin üçüncü sayısını takdim ediyoruz.

Bu sayıda akran zorbalığı konusu ele alınmaktadır. Bu sayının hazırlanmasında emeğı geçen öğretmenlerimize teşekkür eder; bültenin veli, öğrenci ve konuya ilgi duyan tüm vatandaşlarımıza faydalı olması dileğıyle keyifli okumalar dileriz.

Prof. Dr. Cemal Yıldız
Yayın Kurulu Başkanı

Akran Zorbalığı Nedir?

Akran zorbalığı birçok çocuk ve genç için tüm dünyada ciddi bir problem oluşturmaktadır. Birçok birey hayatının bir döneminde akran zorbalığına maruz kalma riskiyle karşı karşıyadır. Özellikle okul çağındaki çocuklarla ailelerinin akran zorbalığı konusunda bilinçlenmesi ve bu konuda gereken adımları atabilmesi önemlidir.

Okullarda akran zorbalığı, öğrencilerin akranları (yaşlıları ve okuldaki diğer öğrenciler) tarafından belirli bir zaman süresince düzenli olarak olumsuz ve agresif davranışlara maruz kalmasıdır.

Akran zorbalığını uygulayanlar, karşısındakine duygusal veya fiziksel olarak zarar verme niyetindedir. Aralarında bir güç eşitsizliği vardır. Bu, fiziksel bir güç eşitsizliği olabileceği gibi zorbalık uygulayan kişinin popülerliği veya arkadaş çevresinin genişliği sayesinde mağdur üzerinde baskı kurması gibi sosyal bir güç eşitsizliğinden de kaynaklanabilir. Mağdur olan kişi fiziksel, duygusal veya sosyal sebeplerle (arkadaşları tarafından dışlanmasına sebep olması, sözel şiddet uygulanması gibi) akran zorbalığı karşısında kendini savunmada güçlük çeker.

Akran Zorbalığının Türleri

1. FİZİKSEL ŞİDDET

Vurma, itme, tekmeleme, tükürme, ısırma, çelme takma, kesici aletlerle saldırma gibi fiziksel olarak karşısındakine zarar verecek şiddet biçimlerini kapsar.

2. SÖZEL ŞİDDET

Boy, kilo gibi bedensel özelliklerle alay etme, giysi ve gözlük gibi dış görünüşle alay etme, konuşma biçimi ile alay etme, küçük düşürücü söz söyleme, lakap takma, hakaret etme, tehdit etme vb. olarak tanımlanmaktadır.

3. SOSYAL ŞİDDET

Dışlama, oyunlara almama, grup dışında bırakma, görmezden gelme, diğer öğrencilerin onunla konuşmasını engelleme, diğer öğrencileri mağdura karşı kışkırtma, hakkında dedikodu ve söylenti çıkarma, iftira atma gibi davranışlar sosyal şiddete örnektir.

4. CİNSEL ŞİDDET

Cinsel amaçlı dokunma, cinsel çağrışimli sözcükler kullanarak imalarda bulunma, mağdurun giysilerini kaldırma ya da çıkarma, cinsel taciz ve saldırı, hakkında cinsel içerikli söylentiler yayma cinsel şiddet kategorisine girer.

5. EŞYALARA ŞİDDET

Eşya ve yiyecekleri zorla alma, para veya eşyaları çalma, haraç alma, zorla bir şeyler ısmarlatma, defter ya da kitaplarını karalama gibi davranışlar eşyalara şiddete örnektir.

6. SİBER ZORBALIK

Siber zorbalık, dijital teknolojiler kullanılarak gerçekleştirilen zorbalıktır. Bu konuda daha kapsamlı bilgiyi bir sonraki bültenimizde bulabilirsiniz.

Akran Zorbalığı Ne Değildir?

Eğer benzer güce sahip öğrenciler zarar verme amacı gütmenden birbirleriyle şakalaşmışsa bu akran zorbalığı kategorisine girmez. Ancak, akran zorbalığının olduğu durumlarda zorbalık uygulayan kişinin “şakalaşmayı” mazeret olarak kullanıp kullanmadığına dikkat etmek gerekir. Birçok akran zorbalığı vakasında zorbalık uygulayan öğrencilerin ilk savunması, “Ben sadece şaka yapmıştım.” olabilir. Aradaki farkın gözden kaçırılmaması önemlidir.

Ayrıca benzer güç dengesine sahip çocukların birbiriyle tartışıp kavga etmesi çözülmesi gereken bir problem olmasına rağmen akran zorbalığı değildir çünkü akran zorbalığından bahsedebilmek için taraflar arasında fiziksel, sözel veya sosyal güç eşitsizliği olması gerekir.

Akran Zorbalığı ve Roller

» Zorbalığı
Uygulayanlar

» Zorbalığa Maruz
Kalanlar (Mağdurlar)

» Zorbalığa Şahit
Olanlar

» Zorbalığı Görmezden
Gelenler ve
Destekleyenler

» Zorbalığı Engellemek
ve Çözümlmek İçin
Çaba Gösterenler

Akran Zorbalığı ile İlgili Yanlışlar

- Zorbalık sonucunda mağdurun bir kazancı olacağını düşünerek durumun devam etmesine göz yummamak gerekir. “Bu öğrenci şimdi acı çeker ama işin sonunda olgunlaşır, bir ders çıkarır.” veya “Bir süre sonra zaten unuttur.” gibi yaklaşımlar tehlikelidir.
- Zaman zaman oğlan çocukları daha çok zorbalık uyguluyormuş gibi bir algı ile karşılaşılsa da her cinsiyetten çocuğun akran zorbalığı yapma ve buna maruz kalma olasılığı vardır.
- Akran zorbalığını “Bizim evimizde böyle bir şey olmaz.”, “Bizim çocuk hayatta yapmaz.”, “Bizim okulumuzda zorbalık yoktur.” gibi düşüncelerle görmezden gelmek veya hafife almak çözümü engellemekle beraber zorbalığa uğrayan kişinin yalnız kalmasına da yol açar.
- Zorbalığa maruz kalan öğrencinin yardım istemesi durumda onu “ispiyonculuk” veya “cesaretsizlikle” suçlamak mağduru yalnızlaştırır ve çevresindeki başka mağdurların yardım isteme konusunda cesaretini kırabilir.
- Zorbalığa maruz kalan öğrenciye bu durumu kışkırtacak veya hak edecek bir şey yapmış olduğunu ima eden sorular sorulması ya da sözler kullanılması, mağduru derinden yaralayacak bir yaklaşımdır.

Akran Zorbalığını Önlemek ve Engellemek İçin Neler Yapılabilir?

- Zorbalığın ne olduğu konusunda farkındalık bu konuda atılacak ilk adımdır. Hem velilerin hem öğrencilerin hem de okul çalışanlarının akran zorbalığı konusunda bilinçli ve işbirliği içinde olmaları gerekir.

- Zorbalığın sıradan bir olaymış gibi görmezden gelinmemesi gerekir. Ebeveynlerin, çocuklarının akran zorbalığına maruz kaldığına dair belirtileri anlayabilmeleri için aile içi iletişimin sağlıklı olması önemlidir. Ebeveynler ile eğitim kurumlarında görevli olan yetişkinler, çocukların olumlu ve sağlıklı ilişkiler geliştirmesine destek ve model olmalıdır. Çocuklara, şiddetin kesinlikle kabul edilemeyeceği her koşulda anlatılmalıdır.

- Çocuklar evlerinde saldırgan davranış gösterdikleri durumda isteklerini elde etmeye alıştıysa bu davranışı okulda da devam ettirebilir. Bunun yerine sağlıklı iletişim kurduklarında isteklerinin karşılanacağını öğrenmeleri gerekmektedir.

- Çocuklar sosyalleşmeyi ilk olarak yaşadıkları evde öğrenir. Ebeveynleriyle geliştirdikleri iletişim biçimi ve model aldıkları yetişkinlerin hem kendilerine hem de başkalarına karşı olan davranışları onları etkiler. Aile içi iletişimin sağlıklı olması, kendi evinde şiddete veya ihmale uğramaması çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığı açısından çok önemlidir.

- Yetişkinlerin çocuklarla aşağılayıcı bir şekilde konuşmamaları önemlidir. Öz güven duygularının gelişmesi için çocukların değerli olduklarını hissetmeleri gerekir. Çocukların ve gençlerin öz güvenlerini artıracak ve iyi ilişkiler kurmalarına fırsat verecek okul dışı faaliyetlere yönlendirilmeleri de faydalı olacaktır.
- Ebeveynlerin çocuğun okulu ile yakından ilgilenmesi, okul ile iş birliği içerisinde olması ve çocuklarının okul içerisindeki davranışları hakkında zamanında bilgilenmesi, ileride yaşanacak problemlerin engellenmesinde büyük önem taşır.

- Ebeveynler, çocuklarını akran zorbalığına maruz kaldığı durumda kimlerden yardım isteyebileceği konusunda bilinçlendirmelidir. Bu doğrultuda çocuklarının gittiği okulun akran zorbalığı konusundaki yaklaşım ve önlemleriyle ilgili bilgi edinebilir.
- Sadece zorbalığı uygulayan ve mağdur olan çocukların ebeveynleri değil, tüm ebeveynler çocuklarını akran zorbalığı konusunda bilinçlendirmelidir. Çünkü akran zorbalığına şahit olup seyirci kalan, alkış tutan, zorbalık durumuyla eğlenen ve durumu görmezden gelenlerin de bu konuda sorumlulukları vardır.

Hem zorbalık uygulayan hem de zorbalığa maruz kalan çocukların psikolojik ve sosyal desteğe ihtiyacı vardır. Bu konuda profesyonel yardım alınması faydalı olacaktır.

Kaynakça:

Bullying. APA.

<https://www.apa.org/topics/bullying>.

CBT Therapy for BULLYING, ABCT.

https://www.abct.org/Information/index.cfm?m=mInformation&fa=fs_BULLYING

Jimerson, S. R., Swearer, S. M., & Espelage, D. L. (2009). Handbook of Bullying in Schools. Taylor & Francis.

Bu bülten, Türkiye Cumhuriyeti Berlin Eğitim Müşavirliği ve Karlsruhe Eğitim Ataşeliği koordinesinde Almanya'da görevli Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri Komisyonu tarafından hazırlanmıştır.

YAYIN KURULU

Başkan

Prof. Dr. Cemal YILDIZ
Berlin Eğitim Müşaviri

Başkan Vekili

Dr. Uğur ACAR
Karlsruhe Eğitim Ataşesi

Genel Sekreter

Ulaş ÖZKAHRAMAN - Berlin Eğitim Ataşeliği

Koordinatör

Hatice TURAN - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği

İçerik Hazırlama

Bahrinur POLAT - Berlin EA

Burcu İLERİ ÜNYELİ - Essen EA

Diğdem TEMEL GÜNDÜZ - Karlsruhe EA

Gökçenur HAZİNEDAR ERBORA - Stuttgart EA

Günay YARDIMCI - Stuttgart EA

Hatice AKKAN - Karlsruhe EA

İlknur KARACAOĞLU - Stuttgart EA

Leman AKSU - Karlsruhe EA

Selin BELEN - Stuttgart EA

Sevgi MOĞULTAY KÜÇÜKSAKALLI - Stuttgart EA

Dil ve Anlatım Kontrolü

Dilek ATAY GENÇ - Berlin Eğitim Ataşeliği

Sevinç GÜNEŞ - Berlin Eğitim Ataşeliği

Tasarım

Asaf Ekin YEŞİL - Münih Eğitim Ataşeliği

Derya YEŞİLYURT - Stuttgart Eğitim Ataşeliği

Lamia Büşra YEŞİL - Münih Eğitim Ataşeliği

Mustafa YILMAZ - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği

Sayı Sorumluları

İçerik: Gökçenur HAZİNEDAR ERBORA

Dil ve Anlatım: Dilek ATAY GENÇ

Tasarım: Lamia Büşra YEŞİL

Yayın Sahibi

Berlin Eğitim Müşavirliği
Karlsruhe Eğitim Ataşeliği